

Rezoluție la
MASA ROTUNDĂ OMAGIALĂ
ȘTEFAN NEAGA, MOȘTENIREA MUZICALĂ A BASARABIEI:
125 ANI DE LA NAȘTERE

În ziua de 13 noiembrie 2025, Secția Patrimoniu Artistic a Institutului Patrimoniului Cultural a organizat Masa rotundă omagială cu genericul *Ștefan Neaga, moștenirea muzicală a Basarabiei: 125 ani de la naștere*. Prilejuită de obiectivele Programului național în domeniile cercetării și inovării pentru anii 2024-2027, manifestarea științifică a întrunit aportul unei serii de specialiști din cadrul Institutului și din afara lui.

Miza principală a consfătuirii academice la temă a vizat elucidarea și punerea în valoare euristică a unor aspecte noi, încă puțin studiate și reflectate în epocă, deseori distorsionate sau cenzurate în istoriografia sovietică, privind viața și activitatea, rolul, importanța și semnificația moștenirii artistice și culturale a compozitorului, pianistului, dirijorului și profesorului Ștefan Neaga (1900-1951) în contextul civilizației europene interbelice românești și al celei sovietice staliniste postbelice din secolul al XX-lea.

Lucrările Mesei rotunde au fost precedate de un cuvânt de salut, edificare și susținere din partea dlui dr. Ion Ursu, director al Institutului Patrimoniului Cultural.

Programul propriu-zis a debutat cu comunicarea *Ștefan Neaga în peisajul muzicii naționale din prima jumătate a secolului XX*, prezentată de dr. hab. Victor Ghilaș, în care se argumentează necesitatea metodologică a delimitării analizei traseului de creație a protagonistului în trei perioade istorico-estetice, cruciale în devenirea personalității sale artistice: perioada interbelică românească (1920-1940), perioada marcată de război și stalinismul timpuriu (1940-1948), perioada stalinismului tardiv și festivismului jubiliar sovietic moldovenesc (1949-1951). S-a apreciat, că aplicarea unei noi optici în abordarea vieții și activității lui Ștefan Neaga ar putea contribui la crearea unei noi viziuni privind rolul și locul său în patrimoniul muzicii naționale.

În comunicarea *Creația și activitatea compozitorului Ștefan Neaga în percepția contemporanilor*, dr. Vasile Chiseliță s-a focusat pe elucidarea modului în care a fost oglindită figura creatoare și personalitatea artistului în presa și unele publicații speciale postbelice, subliniindu-se tendința inoculării în conștiința publică a imaginii deseori trunchiate, epurate și „redactate” a autorului, în consens cu agenda propagandistică a culturii sovietice strategice și cu valorile civilizației sovietice. S-a

evidențiat, de asemenea, precaritatea și insuficiența materialelor muzicale înregistrate la temă în fondurile IPNA Compania „Teleradio-Moldova”, precum și lipsa percutantă a unei ediții tipărite a operei *omnia* a compozitorului.

Acad. Gheorghe Mustea, profesor la AMTAP, prim-dirijor și director artistic al Orchestrei Simfonice a IPNA Compania „Teleradio-Moldova” a prezentat o interesantă și captivantă expunere omagială, în care a evidențiat rolul, importanța și semnificația lui Ștefan Neaga ca și deschizător de drumuri, continuator și inovator al școlii naționale de compoziție, reprezentant de vază al culturii naționale, moștenitor al unei bogate și variate tradiții creatoare, care a lăsat posterității un amplu și plurivalent patrimoniu muzical. În premieră absolută, drept argument al unicității și probității creației lui Ștefan Neaga, a fost prezentată spre audiere Schița simfonică *Februarie cu brumă și zăpadă*, pe care raportorul a descoperit-o în arhive și a înregistrat-o cu Orchestra simfonică, completând astfel lista celor peste 50 de lucrări de diferite genuri ale autorului, stocate în fondurile Companiei „Teleradio-Moldova”.

În discursul dnei Anastasia Moldovanu, director al Bibliotecii de Arte „Tudor Arghezi” din Chișinău s-a pus accentul pe integritatea deficitară a fondului de cărți despre compozitorul Ștefan Neaga, lipsa sensibilă de materiale audio și discografice la temă, menite a veni în sprijinul educației estetice a tineretului contemporan. În acest context, s-a evidențiat și prezența unor informații contradictorii, discutabile și interpretabile despre personalitatea compozitorului, manifeste mai ales în paginile presei din epoca sovietică, ceea ce creează deseori derută și nesiguranță în domeniul gestionării și diseminării informațiilor culturale prin intermediul bibliotecilor de profil.

O revelație cvasi absolută a constituit comunicarea dlui dr. Ion Duminică intitulată *Activitatea și creația muzicală a compozitorului Ștefan Neaga reliefată în publicațiile periodice românești în prima jumătate a secolului XX*. Axată pe analiza și sistematizarea informațiilor inedite și încă nevalorificate, apărute în presa românească din anii 1920-1940, prezentarea autorului a adus în atenția specialiștilor date și informații extrem de interesante, pertinente și edificatoare, apte a remedia numeroasele breșe în cunoașterea vieții, studiilor de specialitate, formării profesionale, activității componistice și concertistice, colaborării cu personalitățile și colectivele muzicale, lansării publice a celor mai importante creații ale lui Ștefan Neaga în epoca emblematică a interbelicului.

La finalul manifestării a fost prezentat spre vizionare filmul documentar *Ștefan Neaga*, produs în anul 1969, în regia lui Andrei Buruiană, operator Valeriu Ciurea, a cărui proiecție a devenit posibilă grație contribuției organizatorice a dlui dr. Dumitru Olărescu.

În urma desfășurării mesei rotunde cu genericul *Ștefan Neaga, moștenirea muzicală a Basarabiei: 125 ani de la naștere* s-a hotărât:

1. Să se inițieze un proiect științific pentru cercetarea activității artistice a lui Ștefan Neaga, compozitor, pianist, dirijor și pedagog;
2. Să se disemineze publicații despre activitatea compozitorului Ștefan Neaga atât în mediul tineretului studios, cercetătorilor din domeniu, cât și a publicului larg iubitor de arta muzicală.

Redactat: Vasile Chiseliță